Regionrådsberedningen

SKRIVELSE
2021-08-11

RS 2021-0222

Regionstyrelsen

Yttrande över regionrevisorernas projektrapport 8/2020 Vårdens fastighetsinvesteringar – Uppföljning, utvärdering och återrapportering

Föredragande regionråd: Irene Svenonius

Ärendebeskrivning

Regionrevisorernas samlade bedömning är att regionstyrelsen dels behöver utveckla uppföljningen av pågående investeringar och utvärderingen av avslutade investeringar, dels säkerställa att resultaten från dessa kontinuerligt rapporteras till regionfullmäktige. Detta i syfte att säkerställa att de skattefinansierade investeringarna genomförs på ett transparent sätt med en långsiktigt god ekonomisk hushållning för Region Stockholm.

Regionledningskontoret bedömer att regionrevisorernas rekommendationer avseende utveckling av uppföljning, utvärdering och återrapportering av investeringar beslutade av regionfullmäktige ligger i linje med regionledningskontorets förbättringsarbete med att stärka styrningen av investeringsverksamheten.

Förslag till beslut

Regionrådsberedningen föreslår att regionstyrelsen beslutar följande.

> Regiondirektörens tjänsteutlåtande utgör regionstyrelsens yttrande över regionrevisorernas projektrapport 8/2020 Vårdens fastighetsinvesteringar – Uppföljning, utvärdering och återrapportering.

Regionrådsberedningens motivering

Få saker är för en offentligt finansierad verksamhet viktigare än att ha god ekonomisk kontroll. Detta gäller självfallet inte endast god kontroll över regionens driftsbudget, utan i lika hög grad av investeringsbudgeten. De investeringsprojekt som genomförs medför framtida drifts- och finansiella kostnader som påverkar regionens ekonomiska utrymme. I arbetet för att se till att varje skattekrona används så effektivt som möjligt och att regionens invånare verkligen får vad som är beslutat, är revisorernas granskningar och uppföljning en viktig del.

I den nu föreliggande rapporten lyfts frågan om utvärdering och kontroll av regionens fastighetsinvesteringar – ett område som även regionstyrelsen har ägnat avsevärd uppmärksamhet.

Regionrådsberedningen instämmer i de synpunkter som redovisas i regiondirektörens tjänsteutlåtande och vill särskilt framhålla regionledningskontorets arbete med förstärkt månads- och prognosuppföljning och den nyligen framtagna riktlinjen för investeringar. Regiondirektören har också beskrivit hur ytterligare uppföljning kring bland annat genomförda investeringar ska genomföras. Investeringsstyrningen är viktig.

Beslutsunderlag

1. Regiondirektörens tjänstutlåtande
2. Regionrevisorernas rapport 8/2020 Vårdens fastighetsinvesteringar – Uppföljning, utvärdering och återrapportering

Irene Svenonius

Regionledningskontoret
Marie-Therése Wallin

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2021-06-21

RS 2021-0222

Regionstyrelsen

Yttrande över regionrevisorernas projektrapport 8/2020 Vårdens fastighetsinvesteringar – Uppföljning, utvärdering och återrapportering

Regionledningskontorets förslag till beslut

Regionrådsberedningen föreslår att regionstyrelsen beslutar följande.

> Regiondirektörens tjänsteutlåtande utgör regionstyrelsens yttrande över regionrevisorernas projektrapport 8/2020 Vårdens fastighetsinvesteringar – Uppföljning, utvärdering och återrapportering.

Sammanfattning

Regionrevisorernas samlade bedömning är att regionstyrelsen dels behöver utveckla uppföljningen av pågående investeringar och utvärderingen av avslutade investeringar, dels säkerställa att resultaten från dessa kontinuerligt rapporteras till regionfullmäktige. Detta i syfte att säkerställa att de skattefinansierade investeringarna genomförs på ett transparent sätt med en långsiktigt god ekonomisk hushållning för Region Stockholm.

Regionledningskontoret bedömer att regionrevisorernas rekommendationer avseende utveckling av uppföljning, utvärdering och återrapportering av investeringar beslutade av regionfullmäktige ligger i linje med regionledningskontorets förbättringsarbete med att stärka styrningen av investeringsverksamheten.

Bakgrund

I Regionen Stockholms tidigare investeringsstrategi och i den nuvarande riktlinje för investeringar (RS 2019-0867), framgår att investeringar ska följas upp och utvärderas. Revisionen har i tidigare granskningar dels konstaterat att flera av de stora investeringarna i vårdens fastigheter har överskridit beslutade investeringsbudgetar, dels att prognosticerade budgetöverskridanden redovisats i mycket sena skeden till regionfullmäktige. Revisionen har utifrån detta granskat om regionstyrelsen säkerställer att vårdens fastighetsinvesteringar följs upp,

utvärderas och återrapporteras till regionfullmäktige i enlighet med Region Stockholms styrande dokument, kommunallagen och med god ekonomisk hushållning.

Revisionen bedömer att det i den hittillsvarande investeringsredovisningen i Region Stockholms bokslut av pågående och avslutade investeringar som beslutats av regionfullmäktige inte gått att stämma av mot regionfullmäktiges beslut, som den nya lagen om kommunal bokföring och redovisning och tillhörande rekommendation som gäller från 2020 ställer krav på.

Revisionen menar att regionstyrelsen bör säkerställa att fleråriga pågående och under året avslutade investeringar redovisas på ett överskådligt sätt så att de kan följas upp och stämmas av mot regionfullmäktiges budget och övriga fullmäktigebeslut om investeringarna.

Revisionen bedömer att regionstyrelsen behöver utöka redovisningen av pågående enskilda investeringar i syfte att öka transparensen i investeringsredovisningen till regionfullmäktige. Revisionen menar att redovisningen bör omfatta prognoser för tidplan, investeringsutgifter och objektsinnehåll samt avvikelser mot regionfullmäktiges tidigare fattade genomförandebeslut. Revisionen menar vidare att regionledningskontoret bör tydliggöra vilka väsentliga händelser som ska rapporteras i investeringsredovisningen för de enskilda pågående investeringsobjekten från berörda nämnder och bolag, för att säkerställa en tillräcklig och enhetlig redovisning.

Med anledning av regionstyrelsens uppsiktsplikt över alla verksamheter lyfter revisionen att regionstyrelsen bör säkerställa att utvärderingar genomförs av alla investeringar som regionfullmäktige har beslutat om och som avslutats och att återrapportering sker till regionfullmäktige.

Revisionen menar att regionstyrelsen bör säkerställa att det i riktlinje investeringar även framgår att beslutade tidsplaner, utgiftsnivåer, samt eventuella avvikelser mot tidigare genomförandebeslut ska utvärderas samt att det framgår till vilka politiska organ inom Region Stockholm som resultaten från utvärderingarna ska redovisas.

Regionledningskontorets förslag och motivering

I enlighet med Riktlinje investeringar (RS 2019-0867) följer regionstyrelsen upp nämnders och bolagens investeringar i samband med månads-, tertials-, delårs- och årsrapportering, samt genom sin uppsikt över nämnder och bolagens verksamhet.

Regionledningskontoret ser regionrevisorernas kontinuerliga granskning som en del i Region Stockholms förbättringsarbete där arbete pågår med att fortsatt stärka styrningen av investeringsverksamheten för att säkerställa tydliga prioriteringar, långsiktigt lägre utgifter och effektivt genomförda investeringar.

Regionledningskontoret bedömer att regionrevisorernas rekommendationer avseende utveckling av uppföljning, utvärdering och återrapportering av investeringar beslutade av regionfullmäktige ligger i linje med regionledningskontorets pågående arbete med förstärkt månads- och prognosuppföljning och med arbetet i budgetprocessens årliga revidering av styrdokument, där riktlinje investeringar ingår.

Regionledningskontoret kommenterar nedan de rekommendationerna som regionrevisorerna lämnar i rapport 8/2020.

Rekommendation:

- Regionstyrelsen bör utöka sin redovisning till regionfullmäktige av *pågående* investeringar i form av prognoser gällande tidplan, investeringsutgifter och objektsinnehåll, samt avvikelser mot fullmäktiges fattade genomförandebeslut.

Regionledningskontorets kommentar:
Förtydliganden kring uppföljning i investeringsredovisningen har gjorts i uppföljningsanvisningarna till tertialbokslutet 2021. Inom ramen för regionledningskontorets pågående arbete med förstärkt månads- och prognosuppföljning kommer fortsatta förtydliganden att göras. Detta kommer att göras i dialog med berörda investerande nämnder och bolag.

Rekommendation:

- Regionstyrelsen bör säkerställa att utvärderingar och slutredovisningar av avslutade investeringar genomförs mot regionfullmäktiges ursprungliga genomförandebeslut gällande tidplan, investeringsutgifter och objektsinnehåll.

Regionledningskontorets kommentar:
Inom ramen för regionledningskontorets arbete med budgetprocessens årliga revidering av styrdokument, där riktlinje investeringar ingår, samt inom ramen för pågående arbete med förstärkt månads- och prognosuppföljning kommer förtydliganden att göras kring redovisning av

avslutade investeringar. Detta kommer att göras i dialog med berörda investerande nämnder och bolag.

Rekommendation:

- Regionstyrelsen bör förtydliga när och hur avslutade investeringar ska utvärderas och till vilka politiska organ inom regionen som resultaten från dessa utvärderingar ska redovisas.

Regionledningskontorets kommentar:
Inom ramen för regionledningskontorets arbete med budgetprocessens årliga revidering av styrdokument, där riktlinje investeringar ingår, kommer förtydliganden göras kring redovisning av avslutade investeringar.

Rekommendation:

- Regionledningskontoret bör tydliggöra vilken typ av väsentliga händelser för investeringsobjekten som berörda nämnder och bolagsstyrelser ska rapportera i investeringsredovisningen för de enskilda, pågående investeringsobjekten.

Regionledningskontorets kommentar:
Förtydliganden kring väsentliga händelser i investeringsredovisningen har gjorts i uppföljningsanvisningarna till tertialbokslutet 2021. Inom ramen för regionledningskontorets pågående arbete med förstärkt månads- och prognosuppföljning kommer fortsatta förtydliganden att göras. Detta kommer att göras i dialog med berörda investerande nämnder och bolag.

Ekonomiska konsekvenser
Arbetet med att genomföra aktiviteterna i enlighet med regionrevisorernas rekommendationer hanteras inom respektive nämnds och bolags budget.

Hans-Erik Malmros
Tf regiondirektör

Katarina Holmgren
Ekonomidirektör

Beslutsunderlag
Regionrevisorernas rapport 8/2020 Vårdens fastighetsinvesteringar – Uppföljning, utvärdering och återrapportering

Beslutsexpediering
Regionrevisorerna

Godkänd av Hans-Erik Malmros, 2021-06-21

RS 2021-0220
RS 2021-0221
RS 2021-0222
RS 2021-0223

Från: Christina Holmqvist
Till: RLK Funk Registratorer
Ärende: Rapporter från regionrevisorerna till regionstyrelsen för yttrande
Datum: den 3 mars 2021 08:21:16
Bilagor: Rapport 7-2020 Läkemedelsförsörjning inom slutenvården, RK 2020-0040.pdf
Rapport 9-2020 Budgetstyrning i Region Stockholm, RK 2020-0047.pdf
Rapport 6-2020 Socialt hållbar inköpsprocess, RK 2020-0044.pdf
Rapport 8-2020 Vårdens fastighetsinvesteringar, RK 2021-0009.pdf

---

Revisorsgrupp I beslutade 2021-02-25 att överlämna rapporter 6-9/2020 för yttrande senast 2021-08-30.

Med vänlig hälsning

Christina Holmqvist
Telefon: 08-123 141 00
SMS: 070-737 53 26
E-post: christina.holmqvist@sll.se

Region Stockholm
Regionrevisorerna
Box 22230, 104 22 Stockholm
Besöksadress: Hantverkargatan 25 B, 4 tr

Regionrevisorerna

2021-02-25

Diarienummer
RK 2021-0009

Regionstyrelsen

Projektrapport nr 8/2020
Vårdens fastighetsinvesteringar - Uppföljning, utvärdering och återrapportering

Revisorerna i revisionsgrupp I beslutade vid sitt möte 2021-02-25 att överlämna rapporten till regionstyrelsen för yttrande senast 2021-08-30

Revisorernas samlade bedömning är att regionstyrelsen dels behöver utveckla uppföljningen av pågående investeringar och utvärderingen av avslutade investeringar, dels säkerställa att resultaten från dessa kontinuerligt rapporteras till fullmäktige. Detta i syfte att säkerställa att de skattefinansierade investeringarna genomförs på ett transparent sätt med en långsiktigt god ekonomisk hushållning för regionen.

Revisorerna vill att regionstyrelsen i sitt yttrande särskilt svarar på hur styrelsen avser säkerställa:

- en framtida redovisning till fullmäktige av *pågående* investeringar i form av prognoser gällande tidplan, investeringsutgifter och objektsinnehåll, samt avvikelser mot fullmäktiges fattade genomförandebeslut,
- att utvärderingar och slutredovisningar av *avslutade* investeringar genomförs mot fullmäktiges ursprungliga genomförandebeslut gällande tidplan, investeringsutgifter och objektsinnehåll,
- när och hur *avslutade* investeringar ska utvärderas och till vilka politiska organ inom regionen som resultaten från dessa utvärderingar ska redovisas.

I övrigt hänvisar revisorerna till revisionskontorets rapport.

Paragrafen justeras omedelbart.

Kenneth Strömberg
Ordförande
Digital signering

Anette Carlstedt
Sekreterare
Digital signering

Region Stockholm
Regionrevisorerna
Box 22230
104 22 Stockholm

Telefon: 08-737 25 00
E-post: landstingsrevisorerna.rev@sll.se

Säte: Stockholm
Org.nr: 232100-0016
www.sll.se

Besök oss: Hantverkargatan 25B, T-bana Rådhuset, se www.sl.se

REGIONREVISORERNA

RAPPORT NR 8/2020

Vårdens fastighetsinvesteringar

Uppföljning, utvärdering och återrapportering

Region Stockholm

Kort om rapporten

Flera av de stora investeringsprojekten i vårdens fastigheter har tidigare överskridit beslutade investeringsramar. För att säkerställa att de skattefinansierade investeringarna genomförs med en långsiktigt god ekonomisk hushållning behöver regionstyrelsens uppföljning av pågående investeringar och utvärdering av avslutade investeringar stärkas. Som en del i detta arbete behöver styrelsen kontinuerligt rapportera avvikelser mot fullmäktiges genomförandebeslut. Det gäller avvikelser i tid, ekonomi och innehåll för pågående investeringar. Regionstyrelsens redovisning av investeringar behöver utformas så att utfall mot fullmäktiges beslut och förslag till förändringar framgår på ett överskådligt sätt. Detta för att säkerställa att det är transparent för beslutsfattare vad de tar ställning till.

Regionrevisorerna

2021-02-25

Diarienummer
RK 2021-0009

Regionstyrelsen

Projektrapport nr 8/2020
Vårdens fastighetsinvesteringar - Uppföljning, utvärdering och återrapportering

Revisorerna i revisionsgrupp I beslutade vid sitt möte 2021-02-25 att överlämna rapporten till regionstyrelsen för yttrande senast 2021-08-30

Revisorernas samlade bedömning är att regionstyrelsen dels behöver utveckla uppföljningen av pågående investeringar och utvärderingen av avslutade investeringar, dels säkerställa att resultaten från dessa kontinuerligt rapporteras till fullmäktige. Detta i syfte att säkerställa att de skattefinansierade investeringarna genomförs på ett transparent sätt med en långsiktigt god ekonomisk hushållning för regionen.

Revisorerna vill att regionstyrelsen i sitt yttrande särskilt svarar på hur styrelsen avser säkerställa:

- en framtida redovisning till fullmäktige av *pågående* investeringar i form av prognoser gällande tidplan, investeringsutgifter och objektsinnehåll, samt avvikelser mot fullmäktiges fattade genomförandebeslut,
- att utvärderingar och slutredovisningar av *avslutade* investeringar genomförs mot fullmäktiges ursprungliga genomförandebeslut gällande tidplan, investeringsutgifter och objektsinnehåll,
- när och hur *avslutade* investeringar ska utvärderas och till vilka politiska organ inom regionen som resultaten från dessa utvärderingar ska redovisas.

I övrigt hänvisar revisorerna till revisionskontorets rapport.

Paragrafen justeras omedelbart.

Kenneth Strömberg
Ordförande
Digital signering

Anette Carlstedt
Sekreterare
Digital signering

Region Stockholm
Regionrevisorerna
Box 22230
104 22 Stockholm

Telefon: 08-737 25 00
E-post: landstingsrevisorerna.rev@sll.se

Säte: Stockholm
Org.nr: 232100-0016
www.sll.se

Besök oss: Hantverkargatan 25B, T-bana Rådhuset, se www.sl.se

Regionrevisorerna

2021-02-25

Diarienummer
RK 2021-0009

Hälso- och sjukvårdsnämnden

Projektrapport nr 8/2020
Vårdens fastighetsinvesteringar - Uppföljning, utvärdering och återrapportering

Revisorerna i revisionsgrupp II beslutade vid sitt möte 2021-02-25 att överlämna rapporten till hälso- och sjukvårdsnämnden för kännedom och möjlighet till yttrande senast 2021-06-02.

I övrigt hänvisar revisorerna till revisionskontorets rapport.

Paragrafen justeras omedelbart.

Hans-Erik Salomonsson
Ordförande
Digital signering

Christina Holmqvist
Sekreterare
Digital signering

Region Stockholm
Regionrevisorerna
Box 22230
104 22 Stockholm

Telefon: 08-737 25 00
E-post: landstingsrevisorerna.rev@sll.se

Säte: Stockholm
Org.nr: 232100-0016
www.sll.se

Besök oss: Hantverkargatan 25B, T-bana Rådhuset, se www.sl.se

Regionrevisorerna

2021-02-25

Diarienummer
RK 2021-0009

Fastighets- och servicenämnden

Projektrapport nr 8/2020
Vårdens fastighetsinvesteringar - Uppföljning, utvärdering och återrapportering

Revisorerna i revisionsgrupp III beslutade vid sitt möte 2021-02-25 att överlämna rapporten till fastighets- och servicenämnden för kännedom och möjlighet till yttrande senast 2021-06-02.

I övrigt hänvisar revisorerna till revisionskontorets rapport.

Paragrafen justeras omedelbart.

Anders Lönn
Ordförande
Digital signering

Christina Holmqvist
Sekreterare
Digital signering

Region Stockholm
Regionrevisorerna
Box 22230
104 22 Stockholm

Telefon: 08-737 25 00
E-post: landstingsrevisorerna.rev@sll.se

Säte: Stockholm
Org.nr: 232100-0016
www.sll.se

Besök oss: Hantverkargatan 25B, T-bana Rådhuset, se www.sl.se

Regionrevisorerna

2021-02-25

Diarienummer
RK 2021-0009

Styrelsen
Locum AB

Projektrapport nr 8/2020
Vårdens fastighetsinvesteringar - Uppföljning, utvärdering och återrapportering

Revisorerna i revisionsgrupp III beslutade vid sitt möte 2021-02-25 att överlämna rapporten till styrelsen för Locum AB för kännedom och möjlighet till yttrande senast 2021-06-02.

I övrigt hänvisar revisorerna till revisionskontorets rapport.

Paragrafen justeras omedelbart.

Anders Lönn
Ordförande
Digital signering

Christina Holmqvist
Sekreterare
Digital signering

Region Stockholm
Regionrevisorerna
Box 22230
104 22 Stockholm

Telefon: 08-737 25 00
E-post: landstingsrevisorerna.rev@sll.se

Säte: Stockholm
Org.nr: 232100-0016
www.sll.se

Besök oss: Hantverkargatan 25B, T-bana Rådhuset, se www.sl.se

Innehåll

1 Slutsatser och rekommendationer 1

2 Utgångspunkter för granskningen 3
2.1 Motiv till granskningen 3
2.2 Revisionsfråga 3
2.3 Avgränsning 4
2.4 Bedömningsgrunder 4
2.5 Metod 6

3 Uppföljning, utvärdering och återrapportering av investeringar 7
3.1 Organisationen för uppföljning av investeringar 7
3.2 Återrapportering av pågående vårdinvesteringar 8
3.3 Utvärdering av avslutade investeringar 9
3.4 Revisionens bedömning 12

4 Processen för att hantera avvikelser 13
4.1 Hantering av avvikelser enligt styrande dokument 13
4.2 Avvikelser i de granskade investeringarna 14
4.3 Revisionens bedömning 15

Bilaga - Sammanställning av beslutade utgifter för granskade investeringar 16

1 Slutsatser och rekommendationer

I regionens tidigare investeringsstrategi och den nuvarande investeringsriktlinjen framgår att investeringarna ska följas upp och utvärderas. Revisionen har i tidigare granskningar dels konstaterat att flera av de stora investeringsprojekten i vårdens fastigheter har överskridit beslutade investeringsramar, dels att prognosticerade budgetöverskridanden redovisats i mycket sena skeden till fullmäktige. Revisionen har därför granskat om regionstyrelsen säkerställer att vårdens fastighetsinvesteringar följs upp, utvärderas och återrapporteras till fullmäktige i enlighet med regionens styrande dokument och med god ekonomisk hushållning.

Revisionen bedömer att regionstyrelsen behöver utöka redovisningen av pågående, enskilda investeringar i syfte att öka transparensen i investeringsredovisningen till fullmäktige. Redovisningen bör omfatta prognoser för tidplan, investeringsutgifter och objektsinnehåll, samt avvikelser mot fullmäktiges tidigare fattade genomförandebeslut. Detta för att säkerställa att fullmäktige i ett tidigt skede får information om ändrade förutsättningar och därmed kan ta ställning till behov av förnyade genomförandebeslut.

I styrande dokument inom området, samt regionledningskontorets anvisningar för budgetuppföljning/bokslutsanvisningar framgår delvis hur nämnders och bolagsstyrelsers löpande uppföljning och rapportering av pågående investeringars ekonomiska framdrift ska ske till regionstyrelsen. För att säkerställa en tillräcklig och enhetlig redovisning från berörda nämnder och bolagsstyrelser bör regionledningskontoret tydliggöra vilken typ av väsentliga händelser för de enskilda pågående investeringsobjekten som ska rapporteras i investeringsredovisningen.

Revisionen bedömer att regionens nuvarande investeringsriktlinje tydligt anger att beslutade investeringars effektmål ska utvärderas efter avslutad investering. Det är den nämnd/bolag som ålagts att följa upp realisering av investeringen som ska utvärdera om beslutade effektmål uppnåtts. Regionstyrelsen bör säkerställa att det i riktlinjen även framgår att beslutade tidsplaner och utgiftsnivåer, samt eventuella avvikelser mot tidigare genomförandebeslut ska utvärderas. Revisionen bedömer att regionstyrelsen, i exempelvis tillämpningsanvisningar, bör precisera när och hur avslutade investeringar ska utvärderas. Vidare bör det framgå till vilka politiska organ inom regionen som resultaten från dessa utvärderingar ska redovisas.

Eftersom regionstyrelsens enligt kommunallagen ska ha uppsikt över alla verksamheter menar revisionen att styrelsen bör säkerställa att utvärderingar av avslutade investeringsobjekt genomförs och återrapporteras till beslutande organ. Ansvaret innefattar att säkerställa att en slutredovisning sker till fullmäktige av alla investeringar som fullmäktige beslutat. Revisionen bedömer att detta gäller oavsett om investeringarna initialt beslutats i enlighet med den tidigare investeringsstrategin eller enligt den nu gällande investeringsriktlinjen.

Revisionen menar även att det behöver genomföras en utvärdering utifrån ett systemperspektiv av fastighets-/investeringsfrågornas betydelse för genomförandet av Framtidens hälso- och sjukvård och omdaningen av regionens sjukvårdssystem.

Revisionen bedömer att regionstyrelsens bör initiera att en sådan utvärdering genomförs och rapporteras till fullmäktige.

Den nya lagen om kommunal bokföring och redovisning och tillhörande rekommendation som gäller från 2020 ställer krav på att investeringsredovisningen kan stämmas av mot fullmäktiges beslut. I den hittillsvarande investeringsredovisningen av pågående och avslutade investeringar i regionens bokslut har detta inte gått att följa. Ett skäl till att det är svårt att stämma av pågående investeringsprojekt mot fullmäktiges beslutade utgifter är regionstyrelsens hantering av de s.k. tekniska budgetjusteringar som genomförts i de senaste årens budgetdokument. Regionstyrelsen bör därför säkerställa att fleråriga pågående och under året avslutade investeringar redovisas på ett överskådligt sätt så att de kan följas upp och stämmas av mot fullmäktiges budget och övriga fullmäktigebeslut om investeringarna.

Sammanfattningsvis menar revisionen att regionstyrelsen dels behöver utveckla uppföljningen av pågående investeringar och utvärderingen av avslutade investeringar, dels säkerställa att resultaten från dessa kontinuerligt rapporteras till fullmäktige. Detta i syfte att säkerställa att de skattefinansierade investeringarna genomförs på ett transparent sätt med en långsiktigt god ekonomisk hushållning för regionen.

Revisionens rekommendationer:

- Regionstyrelsen bör utöka sin redovisning till fullmäktige av *pågående* investeringar i form av prognoser gällande tidplan, investeringsutgifter och objektsinnehåll, samt avvikelser mot fullmäktiges fattade genomförandebeslut.
- Regionstyrelsen bör säkerställa att utvärderingar och slutredovisningar av *avslutade* investeringar genomförs mot fullmäktiges ursprungliga genomförandebeslut gällande tidplan, investeringsutgifter och objektsinnehåll.
- Regionstyrelsen bör förtydliga när och hur *avslutade* investeringar ska utvärderas och till vilka politiska organ inom regionen som resultaten från dessa utvärderingar ska redovisas.
- Regionledningskontoret bör tydliggöra vilken typ av väsentliga händelser för investeringsobjekten som berörda nämnder och bolagsstyrelser ska rapportera i investeringsredovisningen för de enskilda, *pågående* investeringsobjekten.

2 Utgångspunkter för granskningen

2.1 Motiv till granskningen

Region Stockholm har sedan flera år tillbaka en omfattande investeringsverksamhet och planerar fortsatt för omfattande investeringar. I samband med beslut om budget beslutar fullmäktige om regionens investeringsutrymme för den kommande tioårsperioden. Som en jämförelse uppgick detta utrymme till 75 mdkr i budget 2013 för att i budget 2020 uppgå till 123 mdkr. Under 2019 – 2020 har flera stora vårdinvesteringar slutförts och färdigställda byggnader har överlämnats till berörda vårdverksamheter. Dessa investeringar kommer att generera stora och mångåriga drifts- och kapitalkostnader som regionen ska bära i framtiden. Revisionen har tidigare framhållit en risk att beslutade investeringar tränger undan andra angelägna investeringar. Investeringsrelaterade kostnader kan även leda till undanträngningseffekter när det gäller övriga driftskostnader i kärnverksamheterna framåt.

Revisionen har i tidigare granskningar[1] dels konstaterat att flera av de stora investeringsprojekten i vårdens fastigheter har överskridit beslutade investeringsramar, dels att prognosticerade budgetöverskridanden redovisats i mycket sena skeden till fullmäktige. Revisionen har även pekat på att det inte har funnits en fungerande budgetmässig hanteringsordning för stora investeringsprojekt som sträcker sig över flera år. Avslutade investeringar har inte på ett överskådligt sätt kunnat stämmas av mot beslutade eller beräknade totalutgifter. Det finns risk för att hanteringen av uppkomna budgetöverskridanden, dels mellan åren, dels i förhållande till investeringarnas inrapporterade slutprognoser fortfarande inte är transparent och tydlig.

I såväl regionens tidigare investeringsstrategi[2] som de nuvarande investeringsriktlinjerna[3] framgår att investeringarna ska följas upp och utvärderas. Regionstyrelsens uppsikt inom investeringsområdet behöver därför säkerställa att investeringsprojekt utvärderas och återrapporteras i enlighet med fullmäktiges riktlinjer. En god ekonomisk hushållning förutsätter att regionens investeringar sker på ett effektivt och säkert sätt och att långsiktiga effekter på ekonomin inte skjuts över på kommande generationer.

Revisionen har därför granskat om regionstyrelsen säkerställer att vårdens fastighetsinvesteringar följs upp, utvärderas och återrapporteras till fullmäktige i enlighet med regionens styrande dokument och med god ekonomisk hushållning.

2.2 Revisionsfråga

Den övergripande revisionsfrågan är:

[1] Se t.ex revisionsrapport 11/2017, Vård- och trafikinvesteringar, Styrning och uppföljning för god ekonomisk hushållning, RK 2017 - 0059
[2] LS 1308 - 1033, LS 1407 - 0854
[3] RS 2019 - 0867

Genomförs uppföljning, utvärdering och återrapportering av vårdens investeringar i enlighet med regionens styrande dokument och med beaktande av en god ekonomisk hushållning?

Den övergripande revisionsfrågan har brutits ner i följande delfrågor:

1. Hur sker uppföljning, utvärdering och återrapportering för att säkerställa en tillräcklig styrning och kontroll av vårdens investeringar?
2. Hur ser processen ut för att hantera avvikelser mot fattade genomförandebeslut mellan år och objekt?

2.3 Avgränsning

Granskningen avser regionstyrelsens uppsikt med ansvar för att säkerställa att vårdens fastighetsinvesteringar följs upp, utvärderas och återrapporteras i enlighet med regionens styrande dokument inom området och med beaktande av en god ekonomisk hushållning. Vidare har fastighets- och servicenämndens och Locum AB:s ansvar för uppföljning ingått i granskningen, likväl som hälso- och sjukvårdsnämndens delaktighet i uppföljningen och utvärderingen av vårdens fastighetsinvesteringar.

Granskningen har avgränsats till sju tidigare beslutade strategiska fastighetsinvesteringar inom vården som har avslutats under 2019 eller 2020, dessa är:

- Chopin, Karolinska Huddinge
- Psykiatri, Karolinska Huddinge
- Vård-/behandlingsbyggnad Södertälje sjukhus
- Ny behandlingsbyggnad Danderyds sjukhus
- Ny vårdbyggnad Södersjukhuset SÖS
- Ny behandlingsbyggnad SÖS
- Nytt försörjningskvarter SÖS

2.4 Bedömningsgrunder

Bedömningsgrunder, mot vilka slutsatser och bedömningar i granskningen ställs är:

Kommunallagen (2017:725)

Kommuner och landsting ska ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet (11 kap 1 §). I förarbetena anges att ändamålet med regeln om god ekonomisk hushållning ska tolkas som att offentliga medel ska användas på ett effektivt och säkert sätt (proposition 1990/91:117).

Styrelsen ska leda och samordna förvaltningen av kommunens eller landstingets angelägenheter och ha uppsikt över övriga nämnder och kommun-/landstingsägda aktiebolag (6 kap 1 §). Vidare ska styrelsen särskilt bereda eller yttra sig i ärenden som ska handläggas av fullmäktige (6 kap 13.1 §).

Nämnderna ska bereda fullmäktiges ärenden och ansvara för att fullmäktiges beslut verkställs (6 kap/ 4 §).

Lag (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning

Enligt lagen från 2019 som gäller från och med 2020 ska investeringsredovisningen innehålla en samlad redovisning av kommunens eller regionens investeringsverksamhet. Enligt rådet för kommunal redovisning[4] betyder det att investeringsredovisningen ska utformas så att utfallet på ett överskådligt sätt kan stämmas av mot fullmäktiges budget och andra för investeringsverksamheten relevanta fullmäktigebeslut. Vidare framgår det av rekommendationen att fleråriga pågående och under året avslutade investeringar ska kunna stämmas av mot beslutade eller beräknade totalutgifter.

Reglementen för regionstyrelsen och övriga nämnder (LS 2018–0731)

Enligt reglemente för regionstyrelsen ska styrelsen leda arbetet med, och samordna utformningen av övergripande mål, riktlinjer och ramar för styrningen av Region Stockholms hela verksamhet (§ 3.1). Vidare framgår att styrelsen ska leda och samordna Region Stockholms ekonomi-, verksamhets- och investeringsstyrning (§ 3.7.b).

Styrande dokument inom investeringsområdet

Av *styrande principer för investeringar* i budget 2020, som beslutades av fullmäktige i november 2019, framgår att investeringarna och deras driftkostnadskonsekvenser måste rymmas inom budgeten för den nämnd eller det bolag som har det yttersta ansvaret. Investeringar som ska genomföras måste styras konsekvent och på effektivast möjliga sätt, med beaktande av att investeringsutgiften leder till mångåriga drifts- och kapitalkostnader som regionens verksamheter ska bära. Vidare framgår det av de styrande principerna att de investeringsprojekt som inte håller given ekonomisk ram medför undanträngning av andra angelägna investeringar och driftkostnader.

Av *regionens riktlinje för investeringar*[5], beslutade av fullmäktige i november 2019, framgår att nämnder och bolag kontinuerligt ska följa upp sin investeringsverksamhet och säkerställa att den interna kontrollen är tillräcklig. Vidare framgår det av riktlinjerna att regionstyrelsen löpande ska följa upp nämnders och bolags investeringar i samband med månads-, tertials-, delårs- och årsrapportering, samt genom sin uppsikt över nämnders och bolags verksamheter.

Av riktlinjen framkommer vidare att under investeringsprocessens sista fas ska den nämnd/bolag som ålagts att följa upp realiseringen av genomförda åtgärder och investeringar mäta och utvärdera om beslutade effektmål uppnåtts. Utvärderingen ska bygga på indikatorer och mätetal som beräknats och fastställts i åtgärdsvalsfasen innan den faktiska investeringsfasen inleds. Fasen ska avslutas genom ett sammanställt effektbokslut som ska redovisa huruvida effekter har uppnåtts.

[4] Rekommendation R 14 – Drift- och investeringsredovisning
[5] RS 2019 - 0867

Av regionens tidigare *investeringsstrategi*[6], som upphörde att gälla i december 2018[7] framgår att dåvarande landstingsstyrelsen[8] ansvarar för löpande uppföljning av investeringsobjekten i samband med den månatliga ekonomiska rapporteringen och uppföljningen mot landstingets budget till landstingsstyrelsen och landstingsfullmäktige. Vidare framgår det att inom ramen för uppsiktsansvaret ansvarar landstingsstyrelsen för granskning av investeringsobjekt, samt att uppföljning och utvärdering av genomförda och driftsatta investeringar är en integrerad del i landstingets investeringsprocess.

2.5 Metod

Granskningen har genomförts i form av dokumentstudier och intervjuer. Intervjuer har genomförts med berörda medarbetare vid Locum, då bolaget på uppdrag sköter fastighets- och servicenämndens operativa ansvar inom området. Intervjuer har även genomförts med medarbetare på avdelningen Ekonomi och finans vid regionledningskontoret, samt med företrädare för hälso- och sjukvårdsförvaltningen.

Dokumentstudierna har, med utgångspunkt i ett antal fattade genomförandebeslut, syftat till att se om och i sådana fall hur besluten har följts upp och utvärderats under respektive investeringsobjekts gång. Dokumentstudierna har även innefattat att granska om och i sådana fall hur dessa uppföljningar och utvärderingar har redovisats till fullmäktige samt i vilken grad resultaten från dessa legat till grund för planering och styrning av nya och pågående investeringsprojekt.

Totalt hade de i granskningen ingående investeringarna en budgetomfattning på närmare 7,8 mdkr enligt de initiala genomförandebesluten. För alla de i granskningen ingående investeringarna har revisionen följt hur de initialt beslutade utgiftsnivåerna har förändrats över tid.

Alla de granskade investeringarna, som nu tagits i bruk av respektive vårdgivare, är beslutade under den tidsperioden då den tidigare investeringsstrategin gällde. Merparten av dem har avslutats i perioden mellan då investeringsstrategin slutade gälla och den tid då investeringsriktlinjen började gälla. En avslutades inom ramen för när den tidigare strategin gällde. Av den orsaken ingår även den tidigare, nu ej gällande investeringsstrategin som bedömningsgrund i granskningen.

Granskningen har genomförts av Johan Blomberg (projektledare) och Dennis Andersson vid revisionskontoret.

[6] LS 1308 - 1033, LS 1407 - 0854
[7] Orsaken till att den nu inte gällande investeringsstrategin tas med här är att alla de i granskningen ingående investeringarna beslutades inom ramen för när den var gällande.
[8] Från och med den 1 januari 2019 har Stockholms läns landsting bytt namn till Region Stockholm. I och med den förändringen har även den tidigare landstingsstyrelsen övergått till att benämnas regionstyrelsen.

3 Uppföljning, utvärdering och återrapportering av investeringar

3.1 Organisationen för uppföljning av investeringar

De stora vårdinvesteringarna som har genomförts under de senaste åren har sin utgångspunkt i omdaningen av sjukvårdssystemet i regionen. Omdaningen av sjukvårdssystemet har skett inom ramen för framtidens hälso- och sjukvård (FHS) med utgångspunkt från de fyra framtidsplaner[9] som beslutades av fullmäktige under åren 2011 – 2013. De sju investeringsobjekt som granskats beslutades av fullmäktige mellan åren 2013 och 2016 och har sedan pågått fram till 2019 - 2020. Under dessa år har såväl styrdokumenten som organisationen för styrningen ändrats ett flertal gånger. Även ansvar och roller har ändrats efter hand.

Det faktiska genomförandet av de granskade vårdinvesteringarna har under hela perioden utförts av regionens fastighetsbolag Locum. Funktionen *strategiska fastighetsfrågor och investeringar* (SFI) vid dåvarande landstingsstyrelsens förvaltning fungerade initialt som beställare av investeringarna. Denna funktion inom landstingsstyrelsen avvecklades under våren 2018 då de strategiska investeringsfrågorna gällande vårdfastigheter först flyttades över till hälso- och sjukvårdsnämnden, för att därefter flyttas över till Locum.

För varje större vårdinvestering, alternativt för de samlade större vårdinvesteringarna per sjukhusområde, har det funnits en lokal styrgrupp. De lokala styrgrupperna har bestått av representanter för berörd vårdgivare, Locum, ekonomifunktionen vid regionledningskontoret, tidigare landstingsstyrelsens förvaltning, med SFI som ordförande. När SFI avvecklades 2018 flyttades ordförandeskapet i de lokala styrgrupperna över till berörda vårdgivare. I de lokala styrgrupperna har det ofta, men inte alltid, även funnits representanter från hälso- och sjukvårdsförvaltningen. Granskningen visar att respektive styrgrupp för varje enskild större investering, eller i vissa fall de samlade investeringarna vid ett sjukhusområde, haft kontinuerliga, dokumenterade möten som har syftat till att dels säkerställa leveranser i enlighet med vad som överenskommits, dels att besluta hur eventuella avvikelser mot fattade beslut ska hanteras. Detta förfaringssätt har tillämpats under hela investeringsperioden fram till och med att respektive granskad investering har avslutats.

Förutom styrgrupperna för de enskilda investeringarna/sjukhusområdena, har det fram till mars 2019 även funnits en landstingsövergripande styrgrupp för vårdens investeringar. I denna fanns representanter från funktionsområdena SFI, samt ekonomi- och finans (båda vid tidigare landstingsstyrelsens förvaltning), hälso- och sjukvårdsförvaltningen och Locum. Den övergripande styrgruppen hade kontinuerliga möten kring status och framdrift av de enskilda investeringarna, avseende tid, ekonomi och kvalitet/omfattning.

[9] LS 1104 – 0624 och HSN 090 – 1366, LS 1109 – 1229 och HSN 1111 – 1484, LS 1304 – 0527, LS 1409 - 1068

Den övergripande styrgruppen rapporterade status och eventuella avvikelser per investering/investeringsområde till fastighets- och investeringsberedningen (FIB) under landstingsstyrelsen till och med augusti 2018, då beredningen lades ner. Den övergripande styrgruppens statusrapportering till FIB gick dock inte löpande vidare till landstingsstyrelsen. Det innebar att styrelsen som ansvarigt organ inte heller i god tid fick kännedom om stora budgetavvikelser, vilket revisionen påtalat i tidigare granskningar.[10] Sedan FIB lades ned i augusti 2018 har det till inrättandet av fastighets- och servicenämnden (FSN) i januari 2019, inte funnits något politiskt organ som löpande fått en samlad, kontinuerlig information om statusen på framdriften av vårdens olika investeringsobjekt.

Den övergripande styrgruppen avvecklades under våren 2019 i samband med förändringarna i regionens politiska organisation. Under hösten 2019 tillsattes ett investeringsråd med tjänstemän med en likartad representation som den tidigare övergripande styrgruppen för vårdens investeringar, dock något utökad, bland annat med representanter från trafikverksamheten. Enligt intervjuade har investeringsrådet dock inte motsvarande övergripande ansvar för en samlad uppföljning av vårdinvesteringarna som den tidigare övergripande styrgruppen. Därför har investeringsrådet, enligt uppgift, inte inhämtat statusrapporter avseende framdriften för vårdens investeringsobjekt.

Styrgruppen för respektive vårdinvestering har sedan vårdens fastighetsinvesteringar startade månatligt rapporterat ekonomiskt utfall och prognoser till Locums ekonomifunktion för alla investeringar i investeringsportföljen, både före och efter det att den övergripande styrgruppen avvecklades. I månadsrapporterna ges en övergripande analys av aktuellt utfall och vid tertial och delårsrapporter görs en grundligare rapportering av samtliga specificerade projekt med skriftliga kommentarer. Projektdirektören i Locums ledningsgrupp har ungefär varannan månad, rapporterat investeringsobjektens framdrift gällande ekonomi, tid och omfattning till Locums styrelse och indirekt till FSN, då det råder personunion mellan ledamöterna i bolagsstyrelsen och nämnden. Men någon formell genomgång av projektens framdrift har inte skett till nämnden. FSN har i sin tur rapporterat status för pågående investeringsobjekt till regionstyrelsen i samband med ordinarie uppföljning i enlighet med gällande bokslutsanvisningar. (Se avsnitt 3.2).

3.2 Återrapportering av pågående vårdinvesteringar

Enligt den tidigare investeringsstrategin[11], som gällde från och med juni 2012 och fram till december 2018, skulle uppföljning och utvärdering av genomförda och driftsatta investeringar ses som en integrerad del i investeringsprocessen. Vidare framgick att ansvaret för uppföljningen av en beslutad investering låg hos den förvaltning/bolag som genomfört investeringen. Något motstridigt framgick det även i strategin att landstingsstyrelsen ansvarade för löpande uppföljning av

[10] Se t.ex revisionsrapport 11/2017, Vård- och trafikinvesteringar, Styrning och uppföljning för god ekonomisk hushållning, RK 2017 - 0059
[11] Investeringsstrategin LS 1101 - 0096) Ansvars- och beslutsordning (LS 1112 - 1730), samt reviderad investeringsstrategi LS 1308 - 1033 och LS 1407 - 0854

investeringsobjekten i samband med den månatliga ekonomiska rapporteringen och uppföljningen mot landstingets budget till landstingsstyrelsen och fullmäktige. Landstingsstyrelsen ansvarade även, inom ramen för uppsiktsansvaret, för granskning av investeringsobjekt.

I det nu sedan november 2019 gällande styrdokumentet riktlinje för investeringar framgår att nämnder och bolag kontinuerligt ska följa upp sin investeringsverksamhet och säkerställa att den interna kontrollen är tillräcklig och att verksamheten bedrivs på ett tillfredställande sätt. Det framgår vidare att regionstyrelsen löpande ska följa upp nämnder och bolags investeringar i samband med månads-, tertials-, delårs- och årsrapportering, samt ha uppsikt över nämnder och bolags verksamhet.

Av de styrdokument som styrt regionens investeringsverksamhet under de senaste cirka 10 åren framkommer det att regionstyrelsen (tidigare landstingsstyrelsen) har haft och fortsatt har ett ansvar för den löpande uppföljningen och ett övergripande ansvar inom investeringsområdet. Styrelsens uppsiktsansvar i enlighet med kommunallagen framkommer även av fullmäktiges reglemente[12] för regionstyrelsen, där det står att styrelsen ska leda och samordna Region Stockholms ekonomi-, verksamhets- och investeringsstyrning.

Av de anvisningar för budgetuppföljning som regionledningskontoret årligen tar fram framgår, sedan flera år tillbaka, att berörda nämnder och bolagsstyrelser ska rapportera statusen för *pågående* investeringars budgethållning under innevarande år. Investeringens prognostiserade totalutgifter ska också rapporteras till regionstyrelsen i samband med delårs- och årsbokslut/rapporter. I regionens riktlinje för investeringar framgår att ett förnyat genomförandebeslut ska fattas när investeringen förändras väsentligt mot fattat genomförandebeslut i omfattning och tid.

Av regionledningskontorets anvisningar inför bokslutsarbetet 2019 och 2020 framgår att verksamheterna ska redovisa väsentliga händelser för innevarande rapporteringsperiod för investeringsobjekteten, men det preciseras inte vad som avses med väsentliga händelser. Detaljnivån i regionstyrelsens rapportering av status på pågående vårdinvesteringar i tertial, delårsrapport och årsbokslut till fullmäktige är betydligt lägre än detaljeringsgraden i den investeringsredovisning som regionstyrelsen erhållit från Locum och FSN (se avsnitt 3.1). Till exempel innehåller delårsrapporter- och årsboksluten till fullmäktige inte information på objektsnivå avseende till exempel väsentliga händelser för innevarande rapporteringsperiod eller för de enskilda investeringsobjekten. Det saknas även information till fullmäktige om de enskilda investeringsobjektens ekonomiska framdrift.

3.3 Utvärdering av avslutade investeringar

Investeringarna i de nya och ombyggda vårdfastigheterna har utgjort en viktig utgångspunkt i framtidsplanerna, som beskriver omdaningen av regionens sjukvårdssystem. Av granskningen framkommer att det inte har genomförts några övergripande utvärderingar utifrån ett systemperspektiv som inkluderar fastighets-

[12] Reglementen för regionstyrelsen och övriga nämnder, LS 2018 – 0731

/investeringsfrågornas betydelse för genomförandet av Framtidens hälso- och sjukvård. Av intervjuer med hälso- och sjukvårdsförvaltningen framkommer att förvaltningen arbetar med en utredning av vården fram till 2025, men den kommer inte att innefatta något lokal- eller fastighetsinvesteringsperspektiv. Däremot har förvaltningen, som underlag för att kunna matcha planeringen av den framtida vården med tillhörande lokalbehov, gjort en inventering av alla i dagsläget tillgängliga vårdlokaler, liksom de som genom ny- och ombyggnation blir tillgängliga inom den närmaste framtiden.

Enligt såväl den tidigare investeringsstrategin, som nu gällande investeringsriktlinjer ska avslutade investeringar utvärderas. Däremot framgår det inte hur utvärderingarna ska genomföras, vilka intressenter som ska medverka, eller till vilka funktioner inom region Stockholm som resultaten av utvärderingarna ska rapporteras.

Granskningen visar att det inte finns några tillämpningsanvisningar för hur slututvärderingar för investeringar som beslutats inom ramen för den tidigare investeringsstrategin, men som avslutas efter det att de nya investeringsriktlinjerna börjat gälla, ska hanteras. Av intervjuer framkommer dock att regionledningskontoret anser att dessa investeringar ska utvärderas enligt den tidigare strategin även om det inte framgår hur en utvärdering ska gå till eller hur och till vem resultatet från den genomförda utvärderingen ska redovisas.

Enligt den nya riktlinjen för investeringar ska genomförda åtgärder och investeringar leda till realiserbara effektmål som ska genererar en positiv nytta för Region Stockholm. Riktlinjen beskriver en inledande behovsanalysfas, där berörda nämnder och bolag ska genomföra en behovsanalys, och specificera behoven och effektmålen utifrån nuläget och önskat läge. I den efterföljande inriktningsfasen ska nämnden/bolaget genomföra en inriktningsstudie tillsammans med eventuella medaktörer. Studien ska specificera inriktningen på investeringen för att säkerställa behov och effektmål. I inriktningsfasen ska effektmål anges i detalj och omvandlas till kapacitetsmål och grundläggande funktionskrav.

Den sista delen i investeringsprocessen består av en effektrealiseringsfas som ska avslutas genom ett sammanställt effektbokslut som ska redovisa om effekterna har uppnåtts. Enligt riktlinjerna ska den nämnd/bolag som ålagts att följa upp realiseringen av genomförda åtgärder och investeringar mäta och utvärdera om beslutade effektmål uppnåtts. Utvärderingen ska bygga på indikatorer och mätetal som beräknats och fastställts i samband med åtgärdsvalsfasen. Däremot framkommer det inte om andra beslutade parametrar i fullmäktiges genomförandebeslut som tid och ekonomi/utgifter, och eventuella avvikelser mot dessa, ska ingå i utvärderingen. I granskningen har framkommit att det finns ett behov av tillämpningsanvisningar som beskriver hur och när denna effektrealisering ska genomföras, vilka funktioner inom regionen som bör medverka i utvärderingen och till vilka funktioner inom regionen som resultaten från genomförda effektrealiseringar ska redovisas.

I och med den ändrade organisationen inom Region Stockholm 2019 flyttades ansvaret för redovisningsenheten Landstingsfastigheter Stockholm (LFS) från regionstyrelsen till den nybildade fastighets- och servicenämnden (FSN).

Regionledningskontoret menar därmed att regionstyrelsens ansvar att säkerställa att utvärderingar av avslutade investeringsobjekt genomförs därmed ligger på FSN. FSN köper alla tjänster som rör vårdens fastigheter från Locum.

Locum har tagit fram interna, dokumenterade riktlinjer kring utvärdering av avslutade investeringsobjekt, som innehåller både när utvärderingar ska ske och vilka intressenter som ska delta. Locum har hittills genomfört omfattande utvärderingar efter projektavslut gällande erfarenheter, projektarbete osv. för investeringsobjektet Chopin och en gemensam utvärdering avseende de strategiska investeringarna på Södersjukhuset. Utvärderingar av övriga i granskningen ingående investeringsobjekt har ännu inte påbörjats med hänvisning till Locums, men framförallt berörda vårdgivares, behov av att fokusera på den pågående Corona pandemin.

De av Locum genomförda utvärderingarna har skett tillsammans med berörda vårdgivare och berörda entreprenörer. Inga representanter från hälso- och sjukvårdsförvaltningen eller regionledningskontoret har deltagit. Granskningen visar att utvärderingarna skiljer sig åt sinsemellan. Utvärderingarna har formen av interna utredningar av arbetet mellan berörda parter i syfte att dra lärdomar för att därmed möjliggöra att likartade projekt genomförs bättre/mera effektivt framöver. Utvärderingarna har således inte i första hand syftat till att avgöra om investeringarnas eventuella syfte eller effektmål har uppnåtts. Resultaten från de interna utvärderingarna har endast redovisats för Locums ledning och inte för bolagsstyrelsen eller för fastighets- och servicenämnden.

Några motsvarande utvärderingar har inte heller redovisats för regionstyrelsen eller för fullmäktige. Ingen annan typ av utvärdering avseende tid, budget och kvalitet/effekt/omfattning/mål gällande de olika avslutade strategiska vårdinvesteringarna har presenterats för någon politisk instans inom Region Stockholm.

I de tjänsteutlåtanden som ligger till grund för fullmäktiges genomförandebeslut är investeringens totala utgift och tidpunkten för investeringens slutförande tydligt uttryckta för de i granskningen ingående investeringarna. Däremot är investeringens syfte/effektmål, eller omfattning och innehåll, ofta knapphändigt beskrivna. Till beslutsunderlagen fogas även mer detaljerade bygghandlingar och andra mer preciserande dokument där detta dock framgår. Dessa dokument har enligt genomförda intervjuer även godkänts av berörda vårdgivare innan de förelagts fullmäktige för beslut.

I samband med att de strategiska vårdinvesteringarna succesivt överlämnas till vårdgivarna, vart efter olika delar av objekten färdigställs, genomförs en ingående utvärdering. Enligt intervjuade genomför Locum tillsammans med berörd vårdgivare en genomgång av vad som lämnas över i förhållande till vad man kommit överens om ska byggas/produceras. Dessa gemensamma utvärderingar på tjänstemannanivå mellan respektive organisationer ligger dock inte till grund för någon formell dokumenterad rapportering till politiska organ i regionen.

3.4 Revisionens bedömning

I och med inrättandet av fastighets- och servicenämnden bedömer revisionen att det är tydligt uttalat att nämnden har ansvaret för den löpande uppföljningen av vårdens fastighetsinvesteringsprojekt. Locum genomför uppföljningarna på uppdrag av nämnden. Revisionen menar även att de utvärderingar av avslutade investeringarna som Locum hittills genomfört tillsammans med berörda vårdgivare bör kunna utgöra en utgångspunkt för avrapportering både till den egna bolagsstyrelsen och till fastighets- och servicenämnden, likväl som till regionstyrelsen och till fullmäktige. Utvärderingarna bör även kunna användas i syfte att ta tillvara erfarenheter i kommande investeringsprojekt såväl inom Locum som för andra verksamheter inom regionen.

Revisionen bedömer att det i styrande dokument inom området framgår hur nämnders och bolagsstyrelsers löpande uppföljning och rapportering av pågående investeringars ekonomiska framdrift ska ske. I regionledningskontorets anvisningar för budgetuppföljning/bokslutsanvisningar framgår att rapporteringen ska innehålla väsentliga händelser för innevarande rapporteringsperiod för investeringsobjekten. Regionledningskontoret bör även tydliggöra vilken typ av väsentliga händelser som ska anges, och hur det ska redovisas för de enskilda investeringsobjekten för att säkerställa en enhetlig redovisning från berörda nämnder och bolagsstyrelser

Den information på objektsnivå avseende väsentliga händelser och avvikelser mot tidplaner eller utgifter för de enskilda investeringsobjekten som rapporteras från FSN till regionstyrelsen går inte vidare från regionstyrelsen till fullmäktige. Revisionen bedömer att regionstyrelsen, i enlighet med sin uppsiktsplikt och enligt reglementet som säger styrelsen ska leda och samordna regionens investeringsstyrning, bör rapportera avvikelser från av fullmäktiges fattade genomförandebeslut avseende tidplan och investeringarnas syfte/mål/innehåll. Detta för att säkerställa att fullmäktige får information om förändringar och därmed kan ta ställning till behov av förnyade genomförandebeslut.

I syfte att öka transparensen i investeringsredovisningen till fullmäktige menar revisionen att regionstyrelsen, i enlighet med uppdraget att leda och samordna regionens investeringsstyrning, behöver utöka redovisningen av pågående, enskilda investeringar. Här efterfrågar revisionen en redovisning gällande dels prognoser på investeringarnas framtida tidsplaner och förväntade objektsinnehåll, dels en avvikelserapportering mot fullmäktiges fattade genomförandebeslut gällande tidplan, investeringsutgifter och objektsinnehåll. Detta för att säkerställa att fullmäktige som beslutsfattare får information om förändringar och därmed kan ta ställning till behov av förnyade genomförandebeslut.

Revisionen bedömer att regionens nuvarande investeringsriktlinje tydligt anger att beslutade investeringars effektmål ska utvärderas efter avslutad investering. Det är den nämnd/bolag som ålagts att följa upp realisering av investeringen som ska utvärdera om beslutade effektmål uppnåtts. Regionstyrelsen bör säkerställa att det i riktlinjen även framgår att beslutade tidsplaner och utgiftsnivåer, samt eventuella avvikelser mot tidigare genomförandebeslut ska utvärderas. Revisionen bedömer att regionstyrelsen, i exempelvis tillämpningsanvisningar, bör precisera när och hur

avslutade investeringar ska utvärderas. Vidare bör det framgå till vilka politiska organ inom regionen som resultaten från dessa utvärderingar ska redovisas.

Eftersom regionstyrelsens enligt kommunallagen ska ha uppsikt över alla verksamheter menar revisionen att styrelsen bör säkerställa att utvärderingar av avslutade investeringsobjekt genomförs och återrapporteras till beslutande organ. Ansvaret innefattar att säkerställa att en slutredovisning sker till fullmäktige av alla investeringar som fullmäktige beslutat. Revisionen bedömer att detta gäller oavsett om investeringarna initialt beslutats i enlighet med den tidigare investeringsstrategin eller enligt den nu gällande investeringsriktlinjen.

Revisionen menar även att det behöver genomföras en utvärdering utifrån ett systemperspektiv av fastighets-/investeringsfrågornas betydelse för genomförandet av Framtidens hälso- och sjukvård och omdaningen av regionens sjukvårdssystem. Revisionen bedömer att regionstyrelsens bör initiera att en sådan utvärdering genomförs och rapporteras till fullmäktige.

4 Processen för att hantera avvikelser

4.1 Hantering av avvikelser enligt styrande dokument

Enligt den tidigare investeringsstrategin fanns det inga andra formella möjligheter att öka de beslutade investeringsutgifterna än att bereda ett underlag för förnyat genomförandebeslut i fullmäktige. Dåvarande landstingsstyrelsen tillämpade trots detta ett system där landstingsstyrelsens förvaltning i budgetanvisningarna angav att endast de investeringsobjekt som överskrid tidigare fattade beslut med *väsentliga belopp* skulle tas upp för förnyade genomförandebeslut i fullmäktige. I stället för att förelägga fullmäktige underlag för förnyade genomförandebeslut genomfördes förändringar av investeringars totala utgiftsbelopp i budgetens investeringsbilaga, så kallade tekniska budgetjusteringar, för vissa investeringsobjekt. I en granskning av styrning av vård- och trafikinvesteringar konstaterade revisionen [13] att detta skapade en godtycklig hantering särskilt som begreppet *väsentliga belopp* inte var definierat. Revisionen rekommenderade därför att alla investeringar vars utgifter överskrider tidigare fattade beslut skulle lyftas till fullmäktige för förnyade genomförandebeslut.

I och med beslut om de nya investeringsriktlinjerna i november 2019 förändrades förutsättningarna för hantering av budgetavvikelser mot fullmäktiges genomförandebeslut. Av riktlinjerna framgår att ett förnyat genomförandebeslut ska fattas när investeringen förändras väsentligt mot fattat genomförandebeslut i omfattning, tid eller belopp. Gränsen för nytt beslut i berörd nämnd/styrelse går vid en avvikelse upp till 15 procent om beloppet understiger 300 mnkr. Vid avvikelse på 15 procent eller mer, och för avvikelser som överstiger 300 mnkr, ska nytt genomförandebeslut tas i fullmäktige. I en granskning av de nya investeringsriktlinjerna under 2019 konstaterade revisionen att regionstyrelsen behöver tydliggöra hur avvikelser under 300 mnkr ska hanteras i praktiken utifrån vilka möjligheter berörda verksamheter

[13] Revisionsrapport 11/2017, Vård- och trafikinvesteringar, Styrning och uppföljning för god ekonomisk hushållning, RK 2017 - 0059

faktiskt har att flytta budgetmedel, dels mellan beslutade objekt, dels över tid med bibehållen kontroll av enskilda investeringar utifrån fattade genomförandebeslut.[14] Av styrelsens yttrande på revisionens rapport framgår att detaljerade anvisningar inom området kommer att tas fram inom ramen för regionledningskontorets arbete med att implementera investeringsriktlinjerna.

Revisionen har i flera tidigare granskningar haft synpunkter på hur regionstyrelsen har hanterat redovisningen av utfallet av investeringar mot fattade genomförandebeslut för både trafik- och vårdinvesteringar.[15] Synpunkterna har gällt att beslutsfattare inte kunnat följa hur beslutade investeringar eventuellt avviker mot beslutade eller beräknade totalutgifter. Argumenten för detta förstärks i och med kraven på investeringsredovisningen som regleras i lagen om kommunal bokföring och redovisning[16]. Där framkommer att årsbokslut ska innehålla en samlad redovisning av regionens investeringsverksamhet. Enligt rådet för kommunal redovisning[17] betyder det att investeringsredovisningen ska utformas så att utfallet på ett överskådligt sätt kan stämmas av mot fullmäktiges budget och andra för investeringsverksamheten relevanta fullmäktigebeslut. Vidare framgår det av rådets rekommendation att fleråriga pågående och under året *avslutade* investeringar ska kunna stämmas av mot beslutade eller beräknade totalutgifter. Tillämpningen av investeringsredovisningen i enlighet med lagen gäller från och med räkenskapsåret 2020.

I regionens delårsbokslut för 2020 finns ingen investeringsredovisning i enlighet med rådets rekommendation.

4.2 Avvikelser i de granskade investeringarna

Revisionens genomgång av besluten för de sju vårdinvesteringar som ingått i granskningen visar att fullmäktiges initialt beslutade investeringsutgift ändrats en eller flera gånger för alla de sju granskade investeringarna. Granskningen visar att ändringar antingen har skett genom att det har tagits förnyade genomförandebeslut i fullmäktige med bakomliggande förklaringar till varför investeringsutgifterna ändrats. Som framgått ovan (se 4.1) har regionstyrelsen (tidigare landstingsstyrelsen) även genomfört s.k. tekniska budgetjusteringar av utgiftsbeloppen i budgetens investeringsbilaga utan formellt förnyat genomförandebeslut i fullmäktige. För de genomförda tekniska budgetjusteringarna saknas genomgående förklaringar i budgeten till varför dessa genomförts.

Informationen om avvikelser och förnyade genomförandebeslut, alternativt besluten om tekniska budgetjusteringar finns inte att tillgå samlat på ett transparent sätt i någon av de budgetdokument och/eller bokslut/förvaltningsberättelser som rapporterats till fullmäktige från regionstyrelsens. Detta gäller både de faktiska avvikelserna

[14] Revisionsrapport 14/2019, Investeringsprocessen - Förutsättningar för styrning och samordning, RK 2020 - 0025
[15] Se tex revisionsrapport 11/2017, Vård- och trafikinvesteringar -
Styrning och uppföljning för god ekonomisk hushållning, RK 2017 - 0059 och 13/2018, God ekonomisk hushållning - Styrning och kontroll av ökande investeringsvolymer, RK 2019 - 0013
[16] 2018:597
[17] Rekommendation R 14 – Drift- och investeringsredovisning

från de ursprungliga genomförandebesluten och de bakomliggande orsakerna till de olika budgetavvikelserna.

I bilaga 1 nedan presenteras revisionens sammanställning av hur investeringsbesluten för de sju granskade investeringsobjektens utgifter har förändrats över tid. Att få fram de olika budgetavvikelserna och deras bakomliggande orsaker innebär ett aktivt och tidskrävande arbete, som inte är rimligt att förvänta sig av fullmäktiges ledamöter. Ett exempel på att det är svårt att stämma av pågående investeringsprojekt mot fullmäktiges beslutade utgifter är regionstyrelsens hantering av de tekniska budgetjusteringarna som genomförts i de senaste årens budgetdokument utan att det i budgeten ges någon förklaring till varför dessa genomförs.

Alla sju investeringarna är avslutade och tagna i bruk av berörda vårdgivare. Den slutkostnadsprognos per december 2020 som anges för varje objekt i bilaga 1 är dock preliminär, men enligt intervjuade vid Locum så kommer eventuella utgiftsförändringar vara mycket marginella jämfört med de i bilagan angivna beloppen per december.

För merparten av de granskade objekten har den slutliga investeringsutgiften underskridit det senaste fattade genomförandebeslutet, medan investeringarna vid Södertälje sjukhus och behandlingsbyggnaden vid SÖS överskrider det senast fattade genomförandebeslutet. För behandlingsbyggnaden vid Danderyds sjukhus så underskrider slututgiften det senaste formella genomförandebeslutet, men det överstiger den tekniska budgetförändringen som genomfördes i samband med att byggnad 22 lyftes ut ur behandlingsbyggnaden. För ytterligare förklaring se bilaga nedan.

4.3 Revisionens bedömning

Revisionen bedömer att regionstyrelsen behöver säkerställa att kraven på investeringsredovisningen i lag och rekommendation följs. Detta så att det är möjligt att stämma av fleråriga pågående och under året avslutade investeringar mot beslutade eller beräknade totalutgifter. Det är inte möjligt för beslutsfattare att följa detta på ett tillgängligt och transparent sätt i den rapportering och redovisning som skett från regionstyrelsen till fullmäktige, vilket revisionens genomgång visat. Revisionen har vid upprepade tillfällen pekat på detta. Vidare behöver förändringar av investeringsutgifter genom tekniska justeringar och hanteringen inom nämnder/styrelser av avvikelser under 300 mnkr framgå på ett tydligt sätt i rapporteringen. Revisionen ser annars en risk för att riktlinjernas gränser för när förnyade genomförandebeslut ska föreläggas fullmäktige för förnyat beslut faktiskt överskrids.

Revisionen bedömer även att regionstyrelsen (tidigare landstingsstyrelsen) i flera fall har genomfört tekniska budgetjusteringar i form av utökade investeringsramar innan det fanns stöd för detta i gällande styrdokument. Styrelsen borde i stället ha berett dessa ärenden för beslut i fullmäktige som förnyade genomförandebeslut. Detta gäller fördyrningar fram till att nu gällande riktlinje för investeringar beslutades i november 2019. För de tekniska budgetförändringar som genomförts för objekt efter att de nya investeringsriktlinjerna började gälla så bedömer revisionen att hantering följer styrdokumentet. Revisionen bedömer att regionstyrelsen behöver komplettera

underlaget för beslut om investeringar i budgetdokument med förklaringar till att justeringar har genomförts.

Bilaga - Sammanställning av beslutade utgifter för granskade investeringar

Chopin – Karolinska Huddinge

HÄNDELSE:	Genomförandebeslut	Teknisk budgetjustering	Slutkostnadsprognos
DATUM:	Oktober 2015	Budget 2020, dvs. november 2019	December 2020
BELOPP:	1 940 mnkr	1 840 mnkr	1 701 mnkr

Enligt uppgifter från både Locum och regionledningskontoret så har projektet haft en stabil framdrift med lägre kostnader än vad som initialt beslutades. En orsak som nämns som förklaring till de lägre kostnaderna är att kalkylunderlagen inför beslut i fullmäktig var beräknade utifrån högre entreprenadkostnader till följd av en överhettad byggmarknad än vad fallet blev i samband med entreprenadupphandlingen. En annan förklaring är att Chopin startade mer än ett år senare än merparten av de övriga större vårdinvesteringarna, vilket har medfört att projektorganisationen för Chopin har kunnat dra lärdomar från de andra investeringsprojekten. Även om investeringsprojektets utgifter minskades med 100 mnkr i budget 2020 som en teknisk justering, så har ingen förklaring lämnats till fullmäktige om vad som ligger till grund för denna utgiftsminskning.

Psykiatri enkelrum – Karolinska Huddinge

HÄNDELSE:	Genomförandebeslut	Teknisk justering	Slutkostnadsprognos
DATUM:	Juni 2016	Budget 2020, dvs november 2019	December 2020
BELOPP:	140 mnkr	122 mnkr	118,7 mnkr

Som i fallet med Chopin ovan så har projektet, enligt Locum och regionledningskontoret, genomförts med en ekonomistyrning med god framförhållning och med möjlighet att ta till sig och tillämpa erfarenheter från tidigare uppstartade investeringsprojekt. Även för detta investeringsobjekt saknas beskrivningar i budgetbesluten om vilka förändringar som ligger till grund för den tekniska budgetjusteringen.

Vård- och behandlingsbyggnad Södertälje sjukhus

HÄNDELSE:	Genomförandebeslut	Fördyring efter slutkostnadsförhandling med entreprenören	Slutkostnadsprognos

DATUM:	Mars 2013	Framgår av delårsrapport 2020 från FSN	December 2020
BELOPP:	1 200 mnkr	1 244,5 mnkr	1 244,5 mnkr

Projektet har under större delen av projekttiden prognostiserat en total utgift i enlighet med gällande genomförandebeslut. I augusti 2018 indikerar Locum risk för fördyrningar till följd av oenighet med entreprenören om vissa utgifter. För att inte försämra Locums förhandlingsposition med entreprenören har Locums uppskattning av beloppet för fördyring inte preciserats i några officiella uppföljningsrapporter. Locum har under en längre tid förhandlat med entreprenören om dessa fördyringar, som till slut landade på 44,5 mnkr, och därmed preciserades i fastighets- och servicenämndens delårsrapport för 2020.

Ny behandlingsbyggnad Danderyds sjukhus

HÄNDELSE:	**Genomförandebeslut**	**Tillkommande genomförandebeslut, teknisk upprustning av byggnad 22**	**Sammanslagning av de två investeringarna**	**Förnyat genomförandebeslut**	**Byggnad 22 lyfts ur investeringsprojektet**	**Slutkostnadsprognos**
DATUM:	Juni 2014	Augusti 2015	Budget 2017	Budget 2018	Budget 2019	December 2020
BELOPP:	1 492 mnkr	170 mnkr	1 662 mnkr (dvs: 1 492 + 170)	2 186 mnkr	1 829	1917,2 mnkr

Revisionen har tidigare granskat och rapporterat om beslutshanteringen och ekonomistyrningen av behandlingsbyggnaden vid Danderyds sjukhus.[18] I den tidigare granskningen framgår en mera ingående beskrivning av de bakomliggande orsakerna

[18] Revisionsrapport 11/2017, Vård- och trafikinvesteringar - Styrning och uppföljning för god ekonomisk hushållning, RK 2017 - 0059

till det förnyade genomförandebeslutet och den föregående hanteringen i fastighets- och investeringsberedningen där revisionen bedömde att landstingsstyrelsen inte hade fullföljt sin uppsiktsplikt gällande den aktuella investeringen.

Den nu genomförda granskningen visar att när den separat beslutad investering avseende byggnad 22 (se tabellen ovan) lades till grundinvesteringen av behandlingsbyggnaden bedömdes utgiften för byggnad 22 till 170 mnkr. Två år senare, när samma byggnad, se tabellen ovan, lyfts ut ur grundinvesteringen så minskas dock utgiftsbeloppet med 357 mnkr, dvs. en ökning av utgifterna på 187 mnkr för byggnad 22. Orsaken till denna ökningen av utgifterna för investeringen i byggnad 22 förklarades inte i budget 2019 när den bröts ur investeringen avseende behandlingsbyggnaden.

Ny vårdbyggnad Södersjukhuset (SÖS)

HÄNDELSE:	**Genomförandebeslut**	**Teknisk justering**	**Teknisk justering**	**Teknisk justering**	**Slutkostnadsprognos**
DATUM:	Juni 2014	Budget 2017	Budget 2019	Budget 2020	December 2020
BELOPP:	700 mnkr	750 mnkr	763 mnkr	751 mnkr	749,2 mnkr

Granskningen visar att de båda budgetökningarna, från 700 mnkr till 750 mnkr respektive från 750 mnkr till 763 mnkr i form av tekniska justeringar genomfördes innan de nya riktlinjerna beslutades. Det innebär att budgetökningarna genomfördes innan det var möjligt att öka investeringsutgifterna med 15 procent, eller med maximalt 300 mnkr (se inledningen på kapitel 6). I vare sig budget 2017, 2019 eller i budget 2020 ges någon förklaring till de genomförda tekniska justeringarna.

Ny behandlingsbyggnad SÖS

HÄNDELSE:	**Genomförandebeslut**	**Sammanslagning av behandlingsbyggnaden med upprustning av byggnad 04, samt omklädningsrum i by 04**	**Förnyat genomförandebeslut**	**Teknisk justering**	**Teknisk justering**	**Slutkostnadsprognos**

DATUM:	Juni 2014	Budget 2017	December 2017	Budget 2019, december 2018	Budget 2020, november 2019	December 2020
BELOPP:	1 772 mnkr	2 064 mnkr (dv 1 772+265+27)	2 362 mnkr	2 382 mnkr	2 411 mnkr	2 411 mnkr

Revisionen har tidigare granskat och rapporterat om ekonomistyrningen av behandlingsbyggnaden vid Södersjukhuset.[19] I den tidigare granskningen framgår en ingående beskrivning av de bakomliggande orsakerna till det förnyade genomförandebeslutet. Budgetökningarna, från 2 362 mnkr till 2 382 mnkr i form av tekniska justeringar, genomfördes innan de nya riktlinjerna beslutades. Trots detta lyftes inte beslutet om budgetökningen till fullmäktige för ett förnyat genomförandebeslut.

Den nu genomförda granskningen visar att budgetökningen från 2 382 mnkr till 2 411 mnkr skedde som en teknisk budgetjustering i budget 2020. Budget 2020 beslutades i samband med att beslut togs om de nya riktlinjerna för investeringar. De nya riktlinjerna medger, som nämns ovan, beslut om vissa utgiftsökningar utan föregående förnyat genomförandebeslut i fullmäktige och den aktuella justeringen ligger inom ramen för vad riktlinjerna medger. Ingen bakomliggande förklaring till orsakerna till de två genomförda tekniska justeringarna ges i vare sig budget 2019 eller i budget 2020.

Nytt försörjningskvarter SÖS

HÄNDELSE:	**Genomförandebeslut**	**Förnyat genomförandebeslut**	**Teknisk justering**	**Teknisk justering**	**Slutkostnadsprognos**
DATUM:	Mars 2015	December 2017	Budget 2019	Budget 2020	December 2020
BELOPP:	530 mnkr	598 mnkr	578 mnkr	561 mnkr	554,7 mnkr

Den ursprungliga investeringsutgiften har höjts en gång genom ett förnyat genomförandebeslut i fullmäktige och har sedan sänkts två gånger av regionstyrelsen genom tekniska budgetjusteringar. Precis som för de beskrivna investeringsobjekten ovan så saknas det beskrivningar i budget om varför det tekniska budgetjusteringarna har genomförts.

[19] Revisionsrapport 7/2017, Byggprojekt i vårdens fastigheter, RK 2017 - 0047

Vad gör regionrevisorerna?

Regionrevisorerna granskar den verksamhet som bedrivs av regionens nämnder och bolagsstyrelser. Revisionsuppdraget är det största inom kommunal verksamhet.

Att vara revisor är ett förtroendeuppdrag vars syfte är att med oberoende, saklighet och integritet främja, granska och bedöma verksamheten. Den övergripande uppgiften för revisorerna är att granska hur nämnder och styrelser tar sitt ansvar. De förtroendevalda revisorerna är fullmäktiges och ytterst medborgarnas instrument för den demokratiska kontrollen. De har därmed en viktig funktion i den lokala självstyrelsen.

Ledamöter i nämnder och styrelser ansvarar inför fullmäktige för hur de själva, anställda och uppdragstagare genomför verksamheten. I ansvaret ingår att genomföra en ändamålsenlig verksamhet utifrån fullmäktiges mål, beslut och riktlinjer samt de föreskrifter som gäller för verksamheten, på ett ekonomiskt tillfredsställande sätt och med en tillräcklig intern kontroll samt att upprätta rättvisande räkenskaper.

I årsrapporter för nämnder och styrelser sammanfattar revisionskontoret den granskning som genomförts under det gångna året. Verksamhetsrevisionen redovisas löpande i projektrapporter. Publikationerna presenteras på regionrevisorernas webbsida på www.sll.se. Det går även att prenumerera på regionrevisorernas nyhetsbrev Nytt från regionrevisionen genom att anmäla intresse via e-postmeddelande till landstingsrevisorerna.rev@sll.se.

Region Stockholm

Postadress: Box 22230, 104 22 Stockholm
Besöksadress: Hantverkargatan 25 b (T-bana Rådhuset)
Telefon: 08-737 25 00
E-post: landstingsrevisorerna.rev@sll.se
Hemsida: www.sll.se
Org.nr: 232100-0016